MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
ANTHONY ELLUL

Seduta ta' l-14 ta' Novembru, 2011

Citazzjoni Numru. 709/2003

Anthony u Marthese konjugi Vidal

Vs

Neil Macklin u Hubert Mugliette in rapprezentanza tas-socjeta estera OMS Offshore Manning Services (Cyprus) Ltd u b'digriet tat-2 ta' Dicembru 2004 Dr Martin Fenech u P.L. Luisa Tufigno inhatru kuraturi biex jirraprezentaw lis-socjeta konvenuta.

Permezz ta' citazzjoni prezentata fl-14 ta' Lulju 2003 l-attur qieghed jitlob dikjarazzjoni li l-konvenuta hi responsabbli ghad-danni li sofra f'incident li sehh **fid-29**

ta' Gunju 2002 fuq il-post tax-xoghol, u sabiex il-qorti tillikwida d-danni u tikkundannaha thallsu d-danni. L-attur ippremetta li f'dak iz-zmien kien impjegat mal-kumpannija konvenuta bhala *offshore maintenance helper*. L-attur isostni li ghall-incident hi responsabbli l-konvenuta ghaliex *".... naqset li tiehu dawk il-mizuri u dawk il-prekawzjonijiet necessarji li setghu evitaw l-incident in kwistjoni."*.

Min-naha tal-konvenuti qeghdin jikkontestaw it-talbiet ghaliex:-

1. Ma tezisti l-ebda relazzjoni guridika mal-attur.
2. L-attur ma kienx impjegat mal-kumpannija barranija.
3. L-atturi jahti unikament ghal dak li gara, u f'kull kaz hemm element qawwi ta' negligenza kontributorja.
4. M'huwiex minnu li l-atturi ghandu xi debilita permanenti li qeghda zzommu 'l boghod mix-xoghol.
5. L-istess attur rega' gie mpjegat mal-attrici wara li sehh l-incident.

F'nota tal-eccezzjonijiet ohra prezentata fil-15 ta' Dicembru 2006, il-konvenuta ressqet l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni ai termini tal-Artikolu 2153 tal-Kodici Civili. Fl-istess att irrepetiet l-istess eccezzjonijiet li nghataw permezz tan-nota tal-eccezzjonijiet li pprezentat fis-26 ta' April 2004.

Ghalkemm il-konvenuta ssostni li kellha tigi notifikata fl-indirizz ufficjali taghha barra minn Malta (ara nota ta' sottomissjonijiet tat-22 ta' Awwissu 2011), jigi rilevat li:-

i. Fid-data li giet prezentata l-kawza, Malta ma kenitx membru fl-Unjoni Ewropeja. Ghalhekk ma kien hemm l-ebda htiega ta' xi notifika fl-ufficcju registrat tal-kumpannija barra minn Malta.

ii. L-istess konvenuta ma tat l-ebda eccezzjoni f'dan is-sens, u f'dan l-istadju m'ghandix tithalla tqajjem eccezzjonijiet ta' natura procedurali fin-nota ta' sottomissjonijiet (ara nota tal-eccezzjonijiet prezentata fis-26 ta' April 2004).

iii. Mill-atti jirrizulta li fis-16 ta' Novembru 2006 saret notifika barra minn Malta lill-konvenuta.
iv. F'kull kaz il-konvenuta nghatat kull opportunita li tiddefendi ruhha, kif wara kollox jirrizulta li ghamlet mill-atti tal-kawza.

Dwar l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni, din ukoll hi minghajr bazi. Il-bazi tal-azzjoni tal-attur hi wahda kuntrattwali. Fil-fatt fic-citazzjoni ppremetta li kien impjegat tal-konvenuta u waqt li kien fil-post tax-xoghol wegga' u sofra debilita permanenti. Hu evidenti li d-danni li qieghed jippretendi huma ta' natura kuntrattwali in kwantu l-principal naqas milli joffri ambjent adegwat ta' sigurta fil-post tax-xoghol. L-Artikolu 2153 qieghed jikkontempla xenarju fejn ma jkunx hemm relazzjoni kuntrattwali bejn il-partijiet. Ghalhekk din l-eccezzjoni ser tigi michuda.

Eccezzjoni ohra tal-konvenuta hu li l-attur ma kienx impjegat taghha. Eccezzjoni li l-qorti m'hijiex konvinta dwarha wara li qieset dak li jinghad fl-iskrittura privata datata 21 ta' Jannar 2002. L-intestatura tal-iskrittura hi: ***"Terms & conditions of Employment."***. Il-fatt li fil-kuntratt l-attur jirreferu ghalih bhala "contractor" ma jfissirx li ma kienx impjegat. F'kull kaz irrispettivament minn liema lenti taraha, il-konvenuta bhala l-persuna li kienet qeghda taghmel uzu mis-servizzi tal-attur u li mieghu kellha relazzjoni kuntrattwali, kellha l-obbligu li tizgura li fil-lok fejn kien qieghed isir ix-xoghol ikun hemm is-sigurta mehtiega biex wiehed ikun jista' jahdem minghajr ma jpoggi lilu nnifsu f'periklu. Dan hu obbligu kuntrattwali, u jekk kien hemm xi nuqqas trid twiegeb ghalih il-konvenuta. Kif fil-kuntratt jinghad espressament li *"Particular regard and attention is to be afforded to safety regulations both for his own self as well as with regards to third parties and fellow workers."*, bl-istess mod il-konvenuta kellha obbligu simili minkejja li ma jissemmix espressament fl-istess skrittura.

Fil-meritu l-qorti kif presjeduta kellha l-opportunita li terga' tisma' lill-attur jixhed fis-7 ta' Ottubru 2011 wara li kien xehed fis-seduta tad-19 ta' Frar 2008. Fis-seduta tad-9 ta' Gunju 2011 l-attur iddikjara:-

"1. Minn Jannar ta' din is-sena beda jahdem bhala driver ma Butterfly Garage tal-Hamrun li hi ditta li tikri l-vetturi.
2. Qabel dakinhar kien ghadu qieghed jahdem fuq rigs taz-zejt, pero' in-natura tax-xoghol kien differenti minn dak li kellu fi zmien li sehh l-incident.
3. Fi zmien tal-incident ix-xoghol tieghu kien ta' roughneck fuq rig taz-zejt, in-natura tax-xoghol kien ta' labourer. L-attur isostni li min dakinhar ma setghax jkompli jaghmel dan it-tip ta' xoghol. Zid jispjega li minn xi tlett snin 'l hawn, dan ix-xoghol isir permezz ta' makkinarju (bil-buttuni) u ghalhekk kieku jrid jista' jkompli jaghmel dan ix-xoghol.
4. Fl-24 ta' Marzu 2011 ghalaq 52 sena.
5. Bhalissa mhu qieghed jiehu l-ebda kura.
6. Iddikjara wkoll li l-problema li ghandu hi l-gharaq li johrog miz-zewg pali ta' idejh u s-seba tan-nofs ma jistax jghawwgu kollu (ta' l-id ix-xellugija).
7. L-attur iddikjara li jikteb u jinnavika b'idu l-leminija.".

L-attur spjega kif ix-xoghol ta' roughneck hu meqjus bhala l-iktar xoghol perikoluz fuq l-oil rig. Il-qorti fehmet li dawn il-haddiema jkunu kontinwament qeghdin jahdmu f'ambjent ta' periklu. Ovvjament dan il-fatt ma jezonerax lill-principal minn kwalsiasi incident li jsehh fil-post tax-xoghol. Pero' wiehed ghandu jifhem li f'dan it-tip ta' xoghol hu naturali li l-haddiem ikun espost ghall-periklu. Pero b'daqshekk ma jfissirx li l-principal hu responsabbli ghal kull incident li jsehh fuq oil rig u li fih iwegga' haddiem. L-attur iddeskriva wkoll ix-xoghol li kien qieghed isir fil-hin li sehh l-incident. Il-qorti fehemet li kien sar manutenzjoni fuq dak li jissejjah bhala BOP (*Blowout Preventor*), u kienet qeghda terga' tinghaqqad flimkien (rilevanti huma r-ritratti a fol. 108 u 109 li pprezenta l-attur fis-seduta tad-19 ta' Frar 2008). Il-parti ta' fuq kienet qeghda titnizzel permezz ta' crane biex titqabbad mal-bazi taghha. Il-parti ta' fuq kellha tidhol fil-bolts li jidhru fir-ritratti u fil-kors tal-process tiddahhal skorfina li tigi ssikkata permezz ta' spanner li kien hemm ma' gemb il-haddiema. Jirrizulta li dan hu parti minn xoghol ta' manutenzjoni li jsir regolarment. Il-periklu hu skontat meta jkollok makkinarju tqil li qieghed jiccaqlaq. Jidher li ghal xi raguni Vidal

dahhal idejh ix-ellugija fl-ispazju l-vojt li jidher fir-ritratti, u din inqarset bejn il-bolt u l-bazi. Li kieku ma kienx pront l-operatur tal-crane li rega' tella' l-bazi 'l fuq minnufih, il-griehi kienu jkun ferm aghar. Il-verzjoni li ta l-attur fis-seduta tas-7 ta' Ottubru 2011 hi kemxejn differenti mill-verzjoni originali: *"jiena ma weggajtx meta kienu qeghdin jitwahhlu l-iskorfini mal-bolts. Weggajt meta konna ghadna qeghdin fil-process li l-flange niezla biex tidhol gol-bolts...... Li gara hu li ma dahlitx kexxun mal-bolts il-flange u jiena tlaqt maghha. Kif gara dan kollu tal-crane mill-ewwel ra x'kien gara u mill-ewwel tella'. Kieku ma sarx hekk jiena ma bqajtx haj ghax kont nitghaffeg."*. Min-naha l-ohra fis-seduta tad-19 ta' Frar 2008 xehed li *"X'hin ghidnielu biex jerfa' naqra hi mhux ser terga' tinqala' 'l barra ghax ghandek il-boldijiet imqabbdin tan-naha l-ohra. Kien baqa' bold iehor, idejja marret biex taghmel l-iskorfina u qabadni maz-zaqq."*. Inoltre fis-seduta tas-7 ta' Ottubru 2011 qal li kien zelaq, filwaqt li dan il-fatt ma ssemmiex meta xehed l-ewwel darba.

Mid-deposizzjoni li ta l-attur l-ewwel darba li xehed irrizulta li:-

i. Meta sehh l-incident kien ilu hmistax-il sena jaghmel dan ix-xoghol.

ii. L-haddiema, inkluz hu, li kienu qeghdin jaghmlu din il-bicca xoghol kienu vverifikaw li kollox kien sew. Qal li l-incident sehh *'split of a second'* li hadd ma jistenniha.

iii. Ma kienx hemm difett fl-apparat li kien qieghed jigi mcaqqlaq mill-crane fil-hin li sehh l-incident.

iv. *'Idejja jiena kif u mhux marret qabadni l-bold ma nafx ezatt ghax waqt li kienet niezla idejja baqghu fejn kienu'* (fol. 124). Pero wara qal:*'Kien baqa' bold iehor, idejja marret biex naghmel l-iskorfina u qabadni maz-zaqq.'*. F'dan ir-rigward il-qorti tara inkonsistenza fil-verzjoni tal-attur.

v. Meta l-operatur tal-crane kien qieghed inizzel il-parti ta' fuq tal-makkinarju li mieghu wegga' l-attur, inghata l-all clear minn kullhadd.

Il-qorti qeghda tifhem li din kienet manuvra regolari li ssir fuq ir-rig taz-zejt. Mill-provi li tressqu l-qorti m'hijiex moralment konvinta li tista' tikkonkludi li l-principal ghandu

responsabbilta'. L-attur kien persuna li kellu snin twal ta' esperjenza. Jirrizulta li kullhadd kien preparat ghal dak li kellu jsir, u kien hemm persuna li qeghda taghmel is-supervizjoni u taghti l-istruzzjonijiet. Jidher ukoll li kullhadd kien qieghed jifhem x'qed isir, u kull wiehed mill-impjegati ta l-*all clear* mumenti qabel sehh l-incident. L-azzjoni tal-attur hi bazata fuq il-premessa li l-konvenuta hi responsabbli ghaliex *"..... naqset li tiehu dawk il-mizuri u dawk il-prekawzjonijiet necessarji li setghu evitaw l-incident in kwistjoni."*. Min jallega jrid jipprova u l-qorti ma tistax titlaq minn prezunzjoni li l-incident sehh tort tal-konvenuta.

Ghal dawn il-motivi l-qorti qeghda taqta' u tiddeciedi l-kawza billi:-

1. Tichad l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni bl-ispejjez a karigu tal-konvenuta.
2. Tichad l-ewwel u tieni eccezzjoni bl-ispejjez kontra l-konvenuta.
3. Tichad it-talbiet tal-atturi bl-ispejjez kontra taghhom.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------